

✓
Grand at 7:00pm 9-1-19
at 8:00pm
3/10/1969
100% 200%
100% 200%

G. B. C. S.
J. " 9-8840. - May 1st to 1st
Dept. H
Zurich Switzerland
1907 P
Lippert 20th

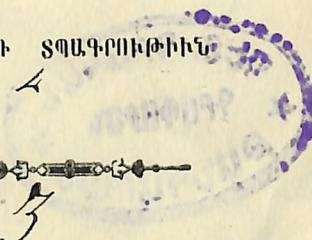

ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹԻՒՆ

(ՑԱՒԵԼՈՒԱԾՈՎ)

Յարմարեցրած նորուաների համար

Կազմեց ՇԱՀԱՆ - ՍԻՄՈՆ

Ա. Խ. Ա. Լ. Յ Խ. Ա.
Տպագրական Խորենացին Առաջարկանութիւն || Տիպոգր. Խօրենա Խ. Ասմարովա
1906

Հունիս Ա. Հայոց եկեղեց պատշաճ Ա.
Հայոց պատշաճ Հայոց

Дозволено цензурою Тифлисъ, 20-го Июля 1906 г.

Հայոց պարձու հրամանի նորին Ս. Օծութեան Վե-
հակառ Հայոց պատշաճ յօւլիսի 1902 ամի,
ի ս. Էջմիածին:

- Ա. Դպիսների բաժին
Բ. Սպասատըների բաժին
Գ. Յաւելուած

ԴՊԻՐՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

Ա.

Քահանայի զգեստատընելու ժամանակ.

Խորհուրդ խորին անհաս անըսկիզբն, |
Որ զարդարեցեր զվերին պետութիւնդ
Ի յառագաստ անմատուց լուսոյն
Գերապանձ փառօք զդասս հրեղինաց:

Անձառահրաշ զօրութեամբ
Ստեղծեր զԱղամ պատկեր տիրական
Եւ նազելի փառօք զգեստաւորեցեր
Ի գրախտն աղենի տեղի բերկրանաց:

Զարչարանօք քո սուրբ Միածնին
Նորոգեցան արարածք ամենայն
Եւ վերըստին մարդն անմահացաւ
Զարդարեալ ի զգեստ անկողսալտելի:

Անձրեւածին բաժակ հրահոսան,
Որ հեղեր յառաքեալսն ի սուրբ վերնատանն,

ԾԱՆՈԹԱԻԹԻՒՆ. Տեսրիս գործածակներից ինդ ըւում է յամանել
իրենց նկատողաթիւնները թերութիւնների մասին իրեն՝ կադմոզին,
որպէս զի հետեւալ տպագրութեան ժամանակ ի նկատ առնել:

Հեղ և ի մեզ Հոգիդ սուրբ Աստուած
Ընդ պատմուճանի քո զիմաստութիւն:

Տան քում վայել է սըրբութիւն,
Որ ըզգեցար ըզվայելչութիւն,
Սըրբութիւն փառաց ընդ մէջ քո ածեալ,
Պատեա զմէջս մեր ճշշմարտութեամբ:

Որ զարարչագործ բազուկս քո
Տարածեցեր ընդդէմ աստեղաց,
Հաստատեա զբազուկս մեր կարողութեամբ՝
Համբարձմամբ ձեռաց առ քեզ միջնորդիլ:

Իիւսմամբ թագ ի գլուխ պատեսցես
Զմիտս և ըզգայարանս,
Խաչանիշ ուրարմամբ ըստ Ահարովնի՝
Ծաղկեալ ոսկեթել ի զարդ խորանի:

Շամից բոլորից տիրապէս Աստուած-
Պետական նափորտապատ սիրովդ
Զմեզ զգեստաւորեցեր՝
Քում սուրբ խորհըրդուր լինել սպասաւոր:

Թագաւոր երկնաւոր,
Զեկեղեցի քո անշարժ պահեա,
Եւ զերկըրպագուս անուանը քում
Պահեա ի խաղաղութեան:

Մ Ե Ղ Ե Ր Ի Ն Ե Ր

ՆՅԻ ՔԸՆ ՄԵՂԵԹԻՆ.

ա) Հնտրեալդ Աստուածոյ,
Ով երջանիկ սուրբ Հայրապետ:

բ) Յորժամ մըտցես ի սուրբ Խորան,
Անդ լիշեցես զմեր նընջեցեալսն:
Յորժամ առնես զպատարագս,
Յիշեա և զիս զբազմամեղս:

Ըիեզրօն, ԺՆՆԴԵՅՆ, ԸԾՑՈՒԾԵՄԾՆԻ.

Աչքն ծով ի ծով ծիծաղախիտ
Ծաւալանալը յառաւօտուն՝
Երկու փալլակնածեւ արեգական նման:

ԸԾՑՈՒԾԵՅՆ, ԵԿԵՂԵՑԻԱՅ, ԿԻՒՐՑԱԿՆԵՐԻ.

Այսօր մեռեալք ընդ կենդանեաց
Զայնէին՝ աւետիս, յարեաւ Քրիստոս:

Այսօր հարսըն լուսոյ
Զգեցեալ ծիրանի՝ արեամբ գեղեցիկ:

ԿԻՒՐԱԿԵՆԵՐԻ ԵՒ ԾԱՂԿԱԶԱՐԴԻ:

Ի կոյս վիմէն լարեաւ այսօր
Եւ զգերեալսըն ի գերողէն ազատեաց:

Յիսուս Քրիստոս եմուտ այսօր
Ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ
Ովաննա երգով:

Մ Բ Բ Ս 8 0 Ն Ե Ր Ի Ն.

Յախ լարկ նուիրանաց
Ուխտի տեառն տաճարիս,
Ճողովեալքս աստանորի խորհուրդ պաշտման
Պաղատանաց առաջիկայ սուրբ պատարագիս,
Խընկօք անուշիւք խումբ առեալ պարեմք
Ի Վերնայարկ սրահը խորանիս.
Ուղղութեամբ ընկալ զաղօթս մեր,
Որպէս բուրումն անուշահոտ
Խընկոց, ստաշխից և կինումոնաց:
Եւ զմատուցողս պահեա սըրբութեամբ
Միշտ և հանապազ քեզ սպասաւորել:

Բարեխօսութամբ մօր քո և կուսի
Ընկալ զաղաչանս քոց պաշտօնէից:
Որ գերագոյն քան զերկինըս պայծառացուցեր
Սուրբ զեկեղեցի արեամբ քով Քրիստոս:
Եւ ըստ երկնայնոցըն կարգեցեր ի սմա
Զդասս առաքելոց և մարգարէից,
սուրբ վարդապետաց:

Այսօր ժողովեալ դասք քահանայից,
Սարկաւագաց, գըպրաց և կղերիկոսաց:
Խունկ մատուցանեմք առաջի քո Տէր,
Յօրինակ ըստ հնումըն Զաքարիայ:
Ընկալ առ ի մէնջ զինկանուէր մաղթանս,
Որպէս զպատարագն Աբէլի, զնոյի և զԱբրահամոււ:
Բարեխօսութեամբ վերին քո զօրաց
Միշտ անշարժ պահեա զԱլիոռ հայկազնեալց:

+ { Սարկաւագ... Օքհեմա տէր:
Գահանայ... Օքհեմա թագաւորութիւնն . . .

(Ժամամիւտ)

Սարկաւեւ ևս խաղաղ...*) օքհեմա տէր:
Քհ... Օքհեմութիւն... խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ Հոգոյդ քում:

Սարկաւ Աստուածոյ երկըր . . .

Առաջի քո տէր:

Քհ... Տէր Աստուած մեր . . .

(Ճաշու շարական)

Սրկաւ Օքհեմա տէր:
Քհ... Զի քո հ . . .
Սրկաւ Պատմումէ:

Սուրբ Աստուած, սուրբ և Հըզօր,

Սուրբ և անմահ, որ յարեար

Ի մեռելոց, ողորմեա մեզ. (3 անգամ)

Որ խաչեցար վասըն մեր (Խոցի և սբույ աժնելիի)

+) Տես ս Սպասաւոքների բաժինն երես Յ0

Որ յայտնեցար վասըն մեր (Յայտնութեան)
Որ ծընար և յայտնեցար վասըն մեր (Ծննդեան)
Որ եկիր և գալոցդ ես (Ծաղկաշրջիքի)
Որ համբարձար փառօք առ Հայր (Համբարձիան)
Որ եկիր և հանգեար յառաքեալսն (Հոգեգալստեան)
Որ յայտնեցար ի Թափոր լերին (Վարդալուստի)
Որ եկիր ի փոխումն մօր քո և կուսի (Աստուածածնի վելուի)
Որ մարմնացար վասըն մեր (Ս. պատի):

Սրկաւ ևս ևս խաղաղութ . . .

Տէր ողորմեա: (6 անգամ):

Սրկաւ Վասն հոգւոցն հանդուց...

Յիշեա տէր և ողորմեա,

Տէր ողորմեա, քեզ տեառնըդ

Յանձն եղիցուք, տէր ողորմեա,

Տէր ողորմեա, տէր ողորմեա:

(Ճաշու զիրք)

Քհ... Խաղաղութիւն . . .

Եւ ընդ Հոգոյդ քում:

Սրկաւ Երկեւզածութեամբ . . .
Քհ... կամ Սրկաւ Սրբոյ աւետարանի . . .

Փառք քեզ տէր Աստուած մեր:

Սրկութառվարձ:

Ասէ Աստուած:

(Ճաշու աւետարան)

Փառք քեզ տէր, Աստուած մեր:

(Հաւատամիք)

Սրկութւ ևս ևս խաղաղութեամբ . . .

Տէր ողորմեա:

Սրկութւ ևս հաւատատով . . .

Կեցո տէր:

Սրկութամն սուրբ . . .

Շնորհեա տէր: (+ սագա՞մ)

Սրկութւ ևս միաբան . . .

Տէր ողորմեա, քեզ տեառնըդ.

Յանձն եղիցուք, տէր ողորմեա,

Տէր ողորմեա, տէր ողորմեա:

Սրկութառվարձ:

Քհութառվարձ:

Եւ լնդ չոպւոյդ քում:

Սրկութառվարձոյ երկըլ . . .

Առաջի քո տէր:

Քհութառվարձ:

Սրկութառվարձ:

Քհութառվարձ:

Ամէն:

Սրկութի ոք յերեխայից . . .

Մարմին տէրունական և արին փրբէչական +

Կայ առաջի, երկնային զօրութիւնը

յաներեւոյթ

Երգեն և ասեն անհանգիստ բարբառով.

Սուրբ, սուրբ, սուրբ տէր զօրութեանց:

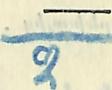
ՍՐԱԸՍԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԾՆՆԴԵԱՆ, Վ.Ա.ՐԴԱՎ.ԱՌԻ, Ա.ՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ.

Բազմութիւնք հըրեշտակաց և զօրաց երկնաւորաց
իջեալ ի յերկնից ընդ Միածին թագաւորին.
Ո՞րք —

Երգէին և ասէին՝ սա է որդին Աստուծոյ,
Ամենեքեան ասասցուք՝ ուրախ լերուք երկինք
Եւ ցընծասցեն հիմունք աշխարհի,
Զի Աստուածն յաւիտենական
Ի յերկրի երևեցաւ և ընդ մարդկան շըրջեցաւ,
Զի կեցուսցէ զանձինըս մեր:

ԶԱՅԿԻ ԵՒ ԽԱՂԻ.

Ով է որպէս տէր Աստուած մեր,
Խաչեցաւ վասըն մեր, թաղեցաւ
Եւ յարեաւ —

Հաւատարիմ եղեւ յաշխարհի և համբարձաւ փառօք,
Եկալք ժողովուրդք, զօրհնութիւն ընդ հըրեշտակս
Երգեսցուք նըմա ասելով՝ սուրբ, սուրբ,
Սուրբ ես տէր Աստուած մեր:

ԿԻՒՐԱԿԵՆԵՐԻ, ՀԲԵՇՏԱԿԱՊԵՏԱՅ, ԾԱՂԿԱՋԱՐԴԻ.

Հըրեշտակային կարգաւորութեամբ +
Լըցեր Աստուած զքո սուրբ զեկեղեցի.
Հաղնրք —

Հաղարաց հըրեշտակապետք կան առաջի քո
Եւ բիւրք բիւրոց հըրեշտակք պաշտեն ըզքեզ տէր
Եւ ի մարդկանէ հաճեցար ընդունել զօրհնութիւն
Զայնիւ խորհըրդականաւ սուրբ, սուրբ,
Սուրբ տէր զօրութեանց:

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՅ, ՄԱՐԳԱՐԻՑ ԵՒ ԱՅԼՆ.

Ամենակալ ես, տէր զօրութեանց,
Որ թագաւորդ ես յաւիտենից,
Որ նըստիս յերկնից ի յերկինս
Եւ լոլս ծագես յարարածըս քո. —

Որ խոնարհութեամբ իջեր ի յերկնից,
Քեզ պատարագըս մատուցանեմք,
Եւ սուրբ զանունըդ քո փառաւորեմք,
Տէր, որ պըսակիչդ ես քոյ սըրբոյ (Հայրապետաց)
Վասըն զի սուտա և մեզ բարեխօս,
Տէր Ամենակալ, ի քում յարքալութեանդ:

ՄԱՐՏԻՐՈՍԱՅ.

Արքութիւն սըրբոց մեծ և ահաւոր
Եւ գինուրութիւնք հրեշտակաց
Օրհնեն ըզքեզ և ասեն՝
Փառք ի բարձունս Աստուծոյ
Եւ յերկիր խաղաղութիւն։

Ն Ն Զ Ե Ց Ե Լ Ո Յ.

Վասն լիշտակի հանգուցելոց
Ընկալ հայր սուրբ մարդասէր
Ըզպատարագս, և
Համարեա զհոգիս նոցա
Ի թիւս սըրբոց քոց յարքայութեանդ երկնից,
Մանաւանդ զի հաւատով
Մատուսցուք ըզպատարագս,
Հաշտեսցի Աստուածութիւնդ
Եւ հանգուսցէ զհոգիս նոցա։

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութ. . .

Տէր ողորմեա։

Սրկ. Եւ ևս Հաւատով. . .

Կեցո տէր և ողորմեա։

Սրկ. Օքնեա տէր:
Քհ. Շնորհոք . . . խաղաղութիւն . . .

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Սրկ. Աստուծոյ երկլը. . .

Առաջի քո տէր։

Սրկ. Ողջոյն տուք միմեանց. . .

Քրիստոս ի մէջ մեր յայտնեցաւ,

Որ էնն Աստուած աստ բազմեցաւ.

Խաղաղութեան ձայն հընչեցաւ,

Սուրբ ողջունի հրաման տրւաւ.

Եկեղեցիս մի անձն եղեւ,

Համբոյրը յօդ լըրման տրւաւ.

Թըշնամութիւնըն չեռացաւ,

Սէրն յընդհանուրըս սըփուեցաւ.

Արդ, պաշտօնեայք, բարձեալ ըզձայն՝

Տուք օրհնութիւն ի մի բերան.

Միամնական Աստուածութեանն,

Որում սրովբէքն են սըրբաբան։

9340

Սրկ. Ահել կացցուք. . .

Առ քեզ Աստուած:

Սրկ. Պատարագ Քըլիստ. . .

Ողորմութիւն և խաղաղութիւն
Եւ պատարագ օրհնութեան:

Սրկ. Օքհնեա տէր:
Քհ. Ենոքհ.ք, տէր . . . Ընդ ձեզ. . .

Ամէն, և ընդ Հոգւոյդ քում:

Սրկ. Զուբունս, զգբունս . . .

Ունիմք առ քեզ տէր Ամենակալ:

Սրկ. Եւ գոհացարուք. . .

Արժան և իրաւ:

Սրկ. Օքհնեա տէր:
Քհ. Եւ ընդ սեբովէն. . .

Սու——րբ, սու——րբ,

Սուրբ տէր զօրութեանց,

Լի են երկինք և երկիր փառօք քո,

Երչնութիւն ի բարձունս.

Օրչնեալ, որ եկիր

Եւ գալոցդ ես անուամբ տեառն.

Ովսաննա ի բարձունս:

Սրկ. Օքհնեա տէր:
Քհ. Առելք, կըլիք. . .

Ա. Ճ է ն:

Սրկ. Օքհնեա տէր:
Քհ. Արքէք ի սմանէ. . .

Ամէն. Հայր երկնաւոր,

Որ զորդիդ քո ետուր ի մահ

Վասրն մեր պարտապան պարտեաց մերոց.

Հեղմամք արեան նորա

Աղաչեմք ըզքեզ, ողորմեա

Քո բանաւոր հօտի:

Սրկ. Օքհնեա տէր:
Քհ. Եւ գեղյա ի քոյց . . .

Յամենայնի՝ օրհնեալ ես տէր.
Սրչնեմք ըզքեզ, գովեմք ըզքեզ.
Գոհանամք ըզքէն, աղաչեմք ըզքեզ
Տէր Աստուած մեր:

Սրկ.-Օրհնեա տէր:
Քհ.-Խաղաղութիւն . . .

Եւ ընդ հոգոյդ քում:

Սրկ.-Աստուծոյ երկը . . .

+ Առաջի քո տէր: Որդի Աստուծոյ,
Որ պատարագեալ Հօր ի հաշտութիւն,
Հաց կենաց բաշխիս ի մեզ.
Հեղմամք արեան քո սուրբ
Աղաչեմք ըզքեզ, ողորմեա
Սրեամք քով փըրկեալ հօտի:

Սրկ.-Օրհնեա տէր:
Քհ.-Ուսէս զի եղեցի . . .

Հոգի Աստուծոյ,
Որ զիառակցի քո զիսորհուրդ՝ իջեալ
Ի յերկնից կատարես ի ձեռըս մեր.

Հեղմամք արեան սորա
Աղաչեմք ըզքեզ, հանգո
Զհոգիս մեր նընջեցելոց:)

Սրկ.-Օրհնեա տէր:
Քհ.-Ընդ որս և մեզ . . .

Յիշեա տէր և ողորմեա:

Քհ.-Աստուածածնին սրբ . . .

Յիշեա տէր և ողորմեա:

Սրկ.-Օրհնեալ, գովեալ . . .

Փառք յարութեան քո տէր:

{ յայտնութեան
տէրութեան
գալըստեան

Սրկ.-Առաջնորդացն և այլն:

Յիշեա տէր և ողորմեա: (3 անգամ)

(Սրկ.-Ընդհանուր . . . վերջ):

Յիշեա տէր և ողորմեա:

Յամենայնի՝ օրչնեալ ես տէր.

Օրչնեմք ըզբեղ, գովեմք ըզբեղ.

Գոհանամք ըզբէն, աղաչեմք ըզբեղ

Տէր Աստուած մեր:

Սրկ.-Օրհնեալ տէր:
Քհ.-Խաղաղութիւն . . .

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Սրկ.-Աստուծոյ երկը . . .

+ Առաջի քո տէր: Որդի Աստուծոյ,

Որ պատարագեալ Հօր ի հաշտութիւն,

Հաց կենաց բաշխիս ի մեղ.

Հեղմամք արեան քո սուրբ

Աղաչեմք ըզբեղ, ողորմեա

Արեամք քով փըրկեալ հօտի:

Սրկ.-Օրհնեալ տէր:
Քհ.-Ռըպէս զի եղեցի . . .

+ Հոգի Աստուծոյ,

Որ զփառակցի քո զխորհուրդ՝ իջեալ

Ի յերկնից կատարես ի ձեռըս մեր.

Հեղմամք արեան սորա

Աղաչեմք ըզբեղ, հանգո

Զոգիս մեր նընջեցելոց:)

Սրկ.-Օրհնեալ տէր:
Քհ.-Ընդ որս և մեղ . . .

Յիշեա տէր և ողորմեա:

Քհ.-Աստուածանին սրբ . . .

Յիշեա տէր և ողորմեա:

Սրկ.-Օրհնեալ, գովեալ . . .

Փառք յարութեան քո տէր:

{ յալտնութեան
տէրութեան
գալըստեան

Սրկ.-Առաջնորդացն և այլն:

Յիշեա տէր և ողորմեա: (Յ հետո)

(Սրկ.-Ընդհանուր . . . վերջ):

Յիշեա տէր և ողորմեա:

Քհ. Զամենաբարեպաշտ . . .

Ա. մ է ն: Ա. մ է ն:

Սրկ. Գոհութիւն և փառար . . .

Ստամենայնի և յաղագս ամենեցուն:

Սրկ. Օրհնեա տէր:
Քհ. Եւ եղիցի . . .

Ամէն. և ընդ հոգւոյդ քում:

Սրկ. Եւ ևս խաղաղութ. և այլն:

Տէր ողոր մեա:
Տէր ողոր մեա:
Տէր ողոր մեա:
Տէր ողոր մեա:

Սրկ. Ընկալ կեցո: . . .

Կեցո տէր և ողորմեա:

Սրկ. Զամենասպաւհի և այլն:

Ցիշեա տէր և ողոր մեա:
Տէր ողորմեա, քեզ տեառնըդ
Յանձն եղիցուք, տէր ողորմեա,
Տէր ողորմեա, տէր ողոր մեա:

Սրկ. Օրհնեա տէր:
Քհ. Եւ տուք մեզ . . .

Հայր մեր, որ յերկինս ես,
Սուրբ եղիցի անուն քո.
Եկեսցէ արքայութիւն քո,
Եղիցին կամք քո՝ ոբակէս յերկինս և յերկրի:
'Զհայ մեր հանապաղորդ
Տուր մեզ այսօր.
Թող մեզ բգարտիս մեր՝
Որպէս և մեք թողումք մերոց պարտապանաց
Եւ մի տանիր զմեզ ի փորձութիւն,
Սյլ վըրկեա ի չարէ:

Սրկ. Օրհնեա տէր:
Քհ. Զի քո է . . . խաղաղութ. . .

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Սրկ. Աստուծոյ երկը . . .

Ա. ո ա զ ի ք ո տ է ր:

Սրկ. Օրհնեա տէր:
Քհ. Յիսուս սիւ, Քրիստոսիւ. . .
Սրկ. Պառախումիւ:
Քհ. Եւ սըստութիւն սըսոց:

Միա—յն սուրբ,

Միա—յն տէր:

Յիսուս Քրիստոս ի փառս Աստուծոյ Հօր.

Ամեն:

Սրկ.՝Օքներա տէր: (3 անդամ:)
Քհ.՝Օքներալ հայր սուրբ և այլն:

Ամեն: (3 անգամ)

Սրկ.՝Օքներա տէր:
Քհ.՝Օքնութիւն և փառք. . .

Ամեն: Հայր սուրբ,

Որդի—դ սուրբ,

Հոգի—դ սուրբ:

Օքնութիւն Հօր և Որդւոյ

Եւ սըրբոյ Հոգւոյն.

Այժմ և միշտ և յաւիտեանս

Յաւիտենից: Ամեն:

Սրկ.՝Օքներա տէր:

Քհ.՝ի սուրբ, ի սուրբ. . .

Տէր ողորմեա, տէր ողորմեա,

Տէր ողորմեա, տէր ողորմեա,

Տէր ողորմեա, տէր ողորմեա:

Սրի Աստուած հարցըն մերոց,

Որ ապաւէնդ ես նեղելոց,

Հաս օգնութիւն ծառալից քոց,

Լեր օգնական ազգիս Հայոց:

Միջնորդութեամբ սըրբոյ խաչիդ

Եւ անարատ սուրբ ծընողիդ

Յիշեա զհեղումն արեան Փըրկչիդ,

Եւ ի խընդիր փոքու հօտիդ:

Տէր ողորմեա, տէր ողորմեա,

Տէր ողորմեա, տէր ողորմեա,

Շնորհիւ աւուրս մեզ ողորմեա:

Սրկ.՝Սուրբ անմահ . .

Յիշեա տէր և ողորմեա:

Սրկ.՝Սաղմոս ասացէք . .

Օքնեալ է Աստուած:

Քրիստոս պատարազեալ

Բաշխի ի միջի մերում,— ալէլուիա:

Զմարմին իւր տայ մեզ կերակուր

Եւ սուրբ զարիւն իւր ցօղէ ի մեզ,— ալէ....

Մատիք առ տէր և առէր ըզլոյս,— ալէ....

Ճաշակեցէք և տեսէք,

Զի քաղցր է տէք,— ալէլուիա:

Օրչնեցէք ըզտէք յերկինս,— ալէլուիա:

Օրչնեցէք ըզնա ի բարձունս,— ալէլուիա:

Օրչնեցէք ըզնա ամենայն հրեշտակը նորա,
— ալէլուիա:

Օրչնեցէք ըզնա ամենայն զօրութիւնը նորա,
— ալէլուիա:

Սրկ.-Նրկիւղիւ և հաւատ . . .

Աստուած մեր և տէք մեր երեւեցաւ մեզ.

Օրչնեալ, եկեալ անուամբ տեառն:

Քհ.-Կեցո տէք . . .

Լոցաք ի բարութեանց քոց տէք,

Ճաշակելով ըզմարմին քո և զարիւն.

Փառք ի բարձունքս կերակրողիդ ըզմեզ:

Որ և հանապազ կերակրես ըզմեզ,

Առաքեա ի մեզ ըզհոգեոր քո զօրչնութիւն.

Փա՞ռք ի բարձունքս կերակրողիդ ըզմեզ:

Սրկ.-Եւ ևս խաղաղոթ. . .

Տէք ողորմնա:

Սրկ.-Եւ ևս հաւատով . . .

Գոչանամբ ըղքէն տէք,

Որ կերակրեցեր ըզմեզ

Յանմահական սեղանոյ քոյ.

Բաշխելով ըզմարմին և զարիւնդ

Ի փրրկութիւն աշխարհի

Եւ կեանք անձանց մերոց:

Սրկ.-Օրչնես տէք . . .

Քհ.-Որ օրհնես զայնոսիկ.

Օրչնեալ է Աստուած.

Քհ.-Կեցո ժողովուրդս . . . և այլն:

Ա. մէն: (Յ անդամ)

Ա. մէն.— Եղիցի անուն տեառն օչնեալ

Յայսըմչետէ մինչև յաւիտեան.

Եղիցի անուն տեառն օրչնեալ

Յայսըմչետէ մինչև յաւիտեան.

Եւ եղիցի անուն տեառն օրէնքեալ
Յայսըմչետէ մինչև յաւիտեան:

Քհ.-Կատարումն օրինաց. . .
Սրկ.-Օրթի:
Քհ.-Խաղաղութ. . .

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Սրկ.-Նրկիւղածութեամբ լուարուք:
Քհ.-Սրբոյ աւետարանի . . .

Փառք քեզ տէր Աստուած մեր:

Սրկ.-Պուսկումէ:

Ասէ Աստուած:

ՍՊԸ. ՍՍ. Ի ՈՐ Ն Ե Ր Ւ Բ Ա. Ժ Ի Ն

Բ.

Քահանայի սեղան քարձրանալու ժամանակ.

Ս Ա Ղ Մ Ո Ս

Դատ արա ինձ Աստուած
Եւ իրաւ արա ինձ ի դատաստանի իմում:

Քհ.-Ցաղցէ ո՛ռ . . .

Դու Աստուած հզօրիչ իմ ես
Ըսդէր մոռացար զիս,
Ըսդէր տրտում գնամ ես
Ի սեղել թշնամոյ իմոյ:

Քհ.-Առաքեա տէր. . .

Մտից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ առ Աստուած,
Որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ:

Քհ.-Խոսառվան եղեց . . .

Սրդ, ընդէր տրտում ես անձն իմ,

Կամ ընդէր խոռվես զիս,

Յուսա առ Աստուած, խոռտովանեա նմա

Փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է:

(Քհ.-Փառք հօր. . .)

Ալժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:
 Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք,
 Օրհնեսցուք զԱմենակալն Աստուած
 Զհալը տեսառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի,
 Որ արժանի արար զմեզ կալ ի տեղւոջ փառաբանութեան
 Եւ երակ զերգս հոգեսրս.

Ամենակալ տէր Աստուած մեր՝ կեցո և ողորմեա:

(Վարագոյր)

* Պալ.-Մեղեդի. Բարեխօսութեամբ:

Օրհնեա տէր:

(Քհ.-Օրհնեալ թագ. . .)

(Ժամամիւտ)

Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք,
 Հնկալ կեցո և ողորմեա:

Օրհնեա տէր:

Պալ.-Եւ ընդ . . .

Աստուածոյ երկըրպագեսցուք:

(Ծաշու շարական *)

Օրհնեա տէր:

Պռօսխումէ:

(Վելազերում)

1) Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք:

2) Վասն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի Եւ հաստատութեան սրբոյ եկեղեցւոյ
 Զտէր աղաչեսցուք:

3) Վասն ամենայն սուրբ

Եւ ուղղափառ եպիսկոպոսաց՝ զտէր աղ. . .

4) Վասն հայրապետին մերոյ տեառն (անոնց)

Կենաց և փրկութեան հոգւոյ նորին՝ զտէր աղ. . .

5) Վասն հայրապետաց, քահանալից, սարկա-
 ւագաց, գպրաց և ամենայն ուխտի ման-
 կանց եկեղեցւոյ՝ զտէր. . .

*) Ս. Պատարագի արարողութեան շաբթը տես՝ Պակեների բաժ-
 ում 10-րդ եր եսլից:

6) Վասն բարեպաշտ թագաւորաց և աստուածամէր
իշխանաց, զօրավարաց և զօրաց նոցին՝ զծէր աղ. . .*)

7) Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ
հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին զծէր աղաչեսցուք:

Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ հաւատոյս
մերոյ զծէր աղաչեսցուք:

Զաձինս մեր և զմիմեանս տեառն Աստուածոյ Ամե-
նակալին յանձն արասցուք: Ողորմեաց մեզ տէր Աստուած
մեր՝ ըստ մեծի ողորմութեան քում ասասցուք ամենե-
քեան միաբանութեամբ:

(Ճաշու զիրք)

Ս. լ. լուիս, օրթի:
Երկիւղածութեամբ լուարուք:
Պուսխումէ:

(Ճաշու աւետարան եւ Հաւատամք)

Օրհնեա տէր:

Եւ ևս խաղաղութեան զծէր աղաչեսցուք:
Եւ ևս հաւատով աղաչեսցուք և խնդրեսցուք
Ի տեառնէ Աստուածոյ և փրկէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ

*) Ուսւսաստանի հայոց եկեղեցներում այս 6-ըդ հատուածի փո-
խարէն՝ յիշւումէ ուսւսաց կայսեր անունը՝ նտիս քան հայոց Հայրապե-
տին յիշւլը:

Ի ժամու պաշտաման և աղօթից,
Զի արժանի ընդունելութեան արասցէ,
Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց,
Ընկալցի զիսնդրուածս սրտից մերոց,
Թողէ զյանցանս մեր, ողորմեսցի ի վերալ մեր,
Աղօթք մեր և խնդրուածք յամենալն ժամ
Մտցեն առաջի մեծի տէրութեան նորա
Եւ նա տացէ մեզ միաբան միով հաւատով
Աղջարութեան՝ վաստակիլ ի գործս բարիս,
Զի զողորմութեան շնորհսն իւր արասցէ
Ի վերալ մեր՝ Տէրն Ամենակալ
Կեցուսցէ և ողորմեսցի:

Զժամս սուրբ պատարագիս և զառաջիկալ օրս
Խաղաղութեամբ անցուցանել հաւատով
Ի Տեառնէ խնդրեսցուք:

ԶՀրեշտակ խաղաղութեան
Պահապան անձանց մերոց՝ ի Տեառնէ . . .

Զքաւութիւն և զթողութիւն
Յանցանաց մերոց՝ ի Տեառնէ . . .

Զսրբոյ խաչին մեծ և կարող
Զօրութիւն օգնութիւն անձանց մերոց՝ ի Տեառնէ. . .
Զանձինս մեր և զմիմեանս Տեառն Աստուածոյ
Ամենակալին յանձն արասցուք. . . (Տես երես 32)

Օրհնեա տէր:

Աստուծոյ երկըրպագեսցուք:

Օրհնեա տէր:

Մի ոք յերեխայից, մի ոք ի թերահաւատից
Եւ մի ոք յապաշխարողաց և յանմաքրից
Մերձեսցի յԱստուածային խորհուրդս:

Սաղմոն ասացէք տեառն Աստուծոյ մերոյ
Դպիրք ձայնիւ քաղցրութեամբ
Զերգը հոգեորս:

(Սրբաւացութիւններ)

Եւ ևս խաղաղութեան զծէր աղաչեսցուք:

Եւ ևս հաւատով և սրբութեամբ կացցուք
Յալօթս՝ առաջի սրբոյ գեղանոյս Աստուծոյ
Ահիւ, մի խղճիւ և գալթակղութեամբ,
Մի նենգութեամբ, խորամանկութեամբ,
Մի պատրանօք և խաբէութեամբ,
Մի երկմտութեամբ և մի թերահաւատութեամբ,
Ոլլ ուղիղ վարուք, պարզ մտօք, իմամիտ սրտիւ,

Կատարեալ հաւատով, լիեալ սիրով,
Լի և առաւելեալ ամենայն գործովք բարութեան,
Կացցուք յազօթս առաջի սրբոյ սերանոյս Աստուծոյ
Եւ գտցուք զողորմութեան շնորհո՛
Յաւուր յայտնութեան և միւս անգամ գալստեան
Տեառն մերոյ և Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի
Կեցուսցէ և ոզորմեսցի:

Օրհնեա տէր:

Ապտուծոյ երկըրպագեսցուք:

Ողջոյն տուք միմեանց ի համբոյը սըրբութեան
Եւ որք ոչ էք կարողք հաղորդիլ
Աստուածային խորհըրդոյս՝
Առ դրունս ելէք և աղօթեցէք:

Ահիւ կացցուք, երկիւղիւ կացցուք, բարւոք կացցուք
Եւ նայեցարուք ըզդուշութեամբ:

Պատարագ Քրիստոս մատչի գառն Աստուծոյ:

Օրհնեա տէր:

Ըզդրունս, ըզդրունս՝ ամենայն իմաստութեամբ
Եւ ըզդուշութեամբ ի վեր ընծալեցուցէք
Ըզմիտս ձեր՝ աստուածային երկիւղիւ:

Եւ գոհացարուք ըզծեառնէ
Բոլորով սըրտիւ:

Օրհնեա տէր:

Դուռ Սուրբ, սուրբ . . .

Օրհնեա տէր: (4 անգամ)

Սստուծոյ Երկըրպագեսցուք:

Օրհնեա տէր: (2 անգամ)

Ասաքելոց, սրբոց, մարդարէից, վարդապետաց,
 Մարտիրոսաց և ամենալն հայրապետաց սրբոց,
 Առաքելագործ եպիսկոպոսաց, երիցանց,
 Ռւզդափառ սարկաւագաց և ամենալն սրբոց.
 Եղիցի լիշտակ ի սուրբ պատարագս աղաչեմք:

Կերակի և { Օրհնեալ, գովեալ և փառաւորեալ
 աշխաւնական } Հրաշալի և աստուածազարդ յարութեանն
 տանեմբն

Համար { Սուրբ և աստուածահաճոյ (անունը)
 առներին } Որոյ այսօր զիշտակն կատարեցաք.
 Եղիցի լիշտակ ի սուրբ պատարագս աղ . . .

Առաջնորդացն մերոց և առաջին լուսաւորչացն՝
 Սրբոց Թագէոսի և Բարդուղիմէոսի առաքելոցն,
 Եւ Գրիգորի Լուսաւորչին, Արիստակէսի, Վարդանէսի,

Յուսկանն, Գրիգորիսի, Ներսիսի,

Սահակայ, Դանիէլի և Խաղայ,

Մեսրոպայ վարդապետին և Գրիգորի Նարեկացւոյն,

Եւ Ներսիսի Կայիեցւոյն, Յովհաննու Որստնեցւոյն,

Եւ Գրիգորի և Մովսիսի Տաթևացեացն,

Եւ սրբոց Գրիգորիսեանց և Ներսիսեանց,

Հովուաց և Հովուապետացն Հայաստանեալց,

Եղիցի լիշտակ ի սուրբ . . .

Միանձնացելոց սրբոց առաքինասէր

Եւ աստուածուսոյց կրօնաւորացն՝

Պօղոսի, Անտօնի, Պօղայ, Մակարայ,

Ոնոփրիոսի, Աքբա Մարկոսի, Սրապիոնի,

Նեղոսի, Արսէնի, Եւագրի,

Պարսամալ, Յովհաննիսեանց և Սիմէօնեանց,

Սքբոց Ռոկեանց և Սուքիասեանց և ամենալն սրբոց՝

Հարց և աշակերտելոց նոցին՝ ընդ տիեզերս,

Եղիցի լիշտակ . . .

Թագաւորաց հաւատացելոց սրբոց՝

Աքգարու, Կոստանդիանոսի, Տրդատայ և Թէոդոսից,

Եւ ամենալն սուրբ և բարեպաշտ

Թագաւորաց և աստուածասէր իշխանաց.

Եղիցի լիշտակ . . .

Հնդհանուր ամենալն հաւատացելոց՝

Արանց և կանանց, ծերոց և տղալոց

Եւ ամենայն չափու հասակի՝ հաւատով
Եւ սրբութեամբ ի Քրիստոս ննջեցելոցն.
Եղիցի լիշտակ. . .

Օրհնեա տէր:

Գոհութիւն և փառաբանութիւն մատուցանեմք
Քեզ՝ տէր Աստուած մեր, վասն սուրբ և անմահ
Պատարագիս, որ ի վերայ սրբոյ սեղանոյս,
Զի սա մեզ ի սրբութիւն կենդանութեան սլարդեսցէ.
Սովաւ շնորհեա զսէր, զհաստատութիւն
Եւ զըղձալի զխաղաղութիւն՝ ամենայն աշխարհի
Սրբոյ եկեղեցոյ *)
Եւ ամենայն ուղղափառ եպիսկոպոսաց,
Եպիսկոպոսապետին մերոյ և պատուական հայրապետին
Ամենայն հայոց Տեառն (առաջար)
Եւ քահանալիս, որ զպատարագս մատուցանէ,
(Եւ Վասն զօրութեանց և յաղթութեանց
Թագաւորաց քրիստոնէից և իշխանացն բարեպաշտից *)
Աղաչեսցուք և խնդրեսցուք և վասն հոգւցն հանգուցելոց
Եւս առաւել վասն հանգուցեալ՝
Բարունապետացն մերոց և շինովաց սուրբ եկեղեցւոյս
Եւ որք ընդ հովանեաւ սորին են հանգուցեալ:
Աղատութիւն եղբարց մերոց գերելոց,

*) Փակագծում՝ Կառապետացն Առաստանի հայոց եկեղեցիւներում՝ Երդւում՝ Հայութեամբ անունից առաջ, ուր յիշում՝ Ոտոսիոյ կայսեր անունը վերեւէ ասալանիշից յետոց:

Եւ շնորհ առաջիկայ ժողովրդեանս.
Հանգիստ հաւատով և սրբութեամբ
Ի Քրիստոս կատարելոցն: Եղիցի լիշտակ . . .

Օրհնեա տէր:

Եւ ևս խաղաղութեան զծէր աղաչեսցուք:

Ամենայն սրբովք, զորս լիշտակեցաք
Եւս առաւելապէս՝ զծէր աղաչեսցուք:

Վասն մատուցեալ սուրբ և աստուածալին պատարագիս,
Որ ի վերայ սրբոյ սեղանոյս՝ զծէր աղաչեսցուք:

Որպէս զի Տէր Աստուած մեր, որ ընկալաւ ըզսա
Ի սուրբ երկնալին և յիմանալի իւր մատուցարանն,
Ըզփոխանակն առաքեսցէ առ մեզ զշնորհս
Եւ զպարգևս հոգւոյն սրբոյ՝ զծէր աղաչեսցուք:

Ընկալ կեց՛ և ողորմեա

Եւ պահեա զմեզ Տէր քոյին շնորհիւդ:

Զամենասրբուհի զԱստուածածինն՝ զմիշտ կոյսն Մարիամ
Հանդերձ ամենայն սրբովք լիշելով զծէր աղաչեսցուք:
Եւ ևս միաբան վասն . . . (Տես երես 32):

Օրհնեա տէր: (2 անգամ):

Աստուծոյ երկըրապագեսցուք:

Օքնեա տէր:

Պոօսխումէ:

Տէր ողորմեա . . . և այլն: (Տես Դպիթների ըստին Եր. 25)

Քրիստոս յաբեաւ ի մեռելոց,

Լոյս ծագեցաւ արարածոց.

Սուրբ յարութեամբ քո կենարար

Յարն և զմեզ ի կեանս անմահ:

Սուրբ անմահ պատարագիս միջնորդութեամբ:

Սալմոս ասացէք Տեառն Աստուծոյ մերոյ
Դալի՛րք ձախիւ քաղցրութեամբ զերգս հսկեորս,
Զի սմա վայելեն սաղմոսք և օքնութիւնք,
Սլէլուք և երգք հոգեւորք.

Պաշտօնեալք, հանդերձ երգովք

Սաղմոս ասացէք և զտէր յերկինս օքնեցէք:

Երկիւղիւ և հաւատով յառաջ մատիք

Եւ սրբութեամբ հաղորդեցարուք:

(Եւ եթէ հաղորդուող լինի, ասա')

Հաւատամք ի Հայր սուրբ Աստուած ճշմարիտ,
Հաւատամք յՈրդին սուրբ Աստուած ճշմարիտ,
Հաւատամք և ի Հոգին սուրբ Աստուած ճշմարիտ,
Խոստովանիմք և հաւատամք, զի սա է ճշմարիտ

Կենդանի և կենդանարար, պատուական մաքուր
Մարմին և արիւն տեառն մերոյ և փրկչին
Յիսուսի Քրիստոսի, որ բառնալ զմեզս աշխարհի:

Դպ. Ար կազմեցեր. . Լցաք:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:

Եւ ևս հաւատով ընկալեալք յաստուածային

Սուրբ, երկնալին, անմահ, անարատ

Եւ անապական խորհրդոյս' զտեառնէ գոհացարնուք:

Օքնեա տէր:

(Քահանան իջնում է սեղանից)

Օրթի:

Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Պոօսխումէ:

Զանտապական կոյսըն Մարիամ
Սոտուածածին խոստովանի սուրբ եկեղեցի,
Ուստի տըւաւ հացն անմահութեան
Էւ բաժակ մեզ ուրախարար.
Տնւք օրհնութիւն նըմա հոգեւոր երգով:

Յ Ա Խ Ե Լ Ո Ւ Ծ

Պ.

Հ Ո Գ Ե Ւ Ո Ր

Ե Բ Գ Ե Ց Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

I Ծ Ն Ն Դ Ե Ա Ն

Ալսօր տօն է ծընընդեան - աւետիս,
Տեառըն մերս և յայտնութեան - աւետիս, աւետիս:
Ալսօր արևեն արդարութեան աւետիս
Երևեցաւ ի մէջ մարդկան - աւետիս, աւետիս:
Ալսօր սուրբ կոյսն անապական - աւետիս,
Ծընաւ եքեր զանմահ արքայն - աւետիս. աւետիս:
Ալսօր հրեշտակք երկնից իջան - աւետիս,
Ըսդ մեզ օրհնեն զանմահ արքայն - աւետիս, աւետիս:

Խորհուրդ մեծ և սքանչելի,
Որ յայսմ աւուր յայտնեցաւ.
Հովիք երգեն ընդ հրեշտակս,
Տան աւետիս աշխարհի:

Ծնաւ նոր արքայ
Ի բեթղեհէմ քաղաքի.
Որդիք մարդկան օրհնեցէք,
Զի վասըն մեր մարմնացաւ:
Անբաւելին երկնի և երկրի
Ի խանձարուբս պատեցաւ.
Ոչ մեկնելով ի հօրէ
Ի սուրբ ալյին բազմեցաւ:

II. Մ Կ Ր Ց Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

Ով զարմանալի խորհուրդ այս մեծ յայտնեալ.
 Սըարիչն Աստուած ի Յորդանան եկեալ:
 Կամէր մկրտիլ ի ծառալէն իւրմէ,
 Զառնոյր Կարապետն ըզմկրտելն ի յանձն:
 Յորդանան լուեալ փախստական դառնայր,
 Վըտակ առ վլտակ պատգամաւոր լինէր:
 Գետ, մի զարհուրիր, քո արարիչն եմ ես,
 Եկեալ մկրտիմ և լուանամ ըզմեղս:

Այսօր ձայնըն հայրական
 Յերկնից իջեալ հաճոյական
 Սիրեցելոյ Որդւոյ վկայն:
 Ա՛յ յորդորէ, գետ յորդորէ, գետ Յորդանան
 Յորդուրական ձայնիւ երգէր
 Մեծ Կարապետն Յովհաննէս:

Այսօր երկիրս երկինք եղե
 Երեելով Աստուածորդւոյն,
 Սիրով եկեալ ի մըկրտիլ:
 Ա՛յ յորդորէ, գետ յորդորէ . . .
 Այսօր վելին դասք հըեշտակաց
 Ուրախացան ընդ սուրբ գալուստ
 Աստուածորդւոյն ի Յորդանան:
 Ա՛յ յորդորէ, գետ յորդորէ . . .

Այսօր եկեալ Աստուածորդին
 Ի Յորդանան խոնարհութեամբ՝
 Զրով մըկրտիլ ի Յովհաննէ:
 Ա՛յ յորդորէ, գետ յորդորէ . . .

III. Զ Ա Տ Կ Ի

Միաշաբաթ օր հանգըստեան—աւետիս,
 Կանալք եկին ի գերեզման—աւետիս, աւետիս:
 Եւ ողբային արտասուական—աւետիս,
 Խնդրել զՅիսուս անապական—աւետիս, աւետիս:
 Ձայնեաց հըեշտակն ուրախական—աւետիս,
 Զայն օր եղին ի գերեզման—աւետիս, աւետիս:
 Զեզ աւետիս յարեաւ փեսան—աւետիս,
 Դրունք դըժոխոց խորտակեցան—աւետիս, աւետիս:

Քիստոս յարեաւ ի մեռելոց,
 Մահուամբ ըզմահ կոխեաց
 Եւ յարութեամբն իւրով
 Մեզ ըզկեանս պարգևեաց.
 Նըմա փառք յաւիտեանս. ամէն:

Գովեա Երուսաղէմ ըգտէր:
 Յալեաւ Քիստոս ի մեռելոց—ալէլուի ա:

Եկալք ժողովուրդք երգեցէք տեառն—ա լէ լուիս:
 Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ,
 Այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն.
 Յարուցելոյն ի մեռելոց—ա լէ լուիս:
 Որ զաշխարհը լուսաւորեաց—ա լէ լուիս:

IV. Ս. ՀԱԴՐՈՒԹ ՍԱՆ

Որ կազմեցեր սեղան խորհըրդոյ
 Եւ արբուցեր յանմահական բաժակէն,
 Սըրբոց քոց առաքելոցն
 Այսօր ի սուրբ վերնատանն.
 Աղաչեմք, Փրկիչ, ողորմեա՛:
 Մաքրեա ըզմիտս և ըզխորհուրդս,
 Զի և մեք հազորդիցուք սըրբութեամք,
 Սըրբոց քոց առաքելոց
 Այսօր ի սուրբ վերնատանն.
 Աղաչեմք, Փրկիչ, ողորմեա՛:

Այսօր անճառ լուսոյն ծագումն
 Ի փըրկութեան մեր կատարումըն
 Խոնարհի ի վերնատունն
 Ի ստուերական տօնից լըրումն.

Դասին քան գշնիժրիսըն խորհըրդոյ
 Սիամծաւ զենջակ արկողն լուսոյ
 Եւ ջուր տռեալ ծառայաբար՝
 Զոտոս յուսանայր զաշակերտացն:
 Բանին Հօր փառաց յուսոյ
 Պետրոս մերձիլ յոտս ոչ ներէր,
 Այնրմ ձեռաց, որոյ են գործք,
 Երկնից երկինք և երկրաւորք,
 Որով կուրաց աչոք բացան,
 Խուլք և համերք տրձակեցան,
 Որ վերածեաց զինքն ի ծովին
 Սաստեաց ալեացն և լըռեցին:
 Գրիխոյն բնտրեալ հօտին փոքու
 Սաստէր զիսորհուրդն ոչ գիտելոյ,
 Որով գառնայր և հնագանդէր
 Զոտս և ըզգլուխս մաքրել մազթէր.
 Գըլխոյս, ասէ, չէ ինչ պիտոյ
 Լուացումըն ջրոյ, զի լուացեալ է,
 Ոտիզըդ պէտք են մաքութեան
 Յօդիլ ի գլուխը սըրբութեամք:

Դասուց իւրօց աշակերտաց,
 Զոր նախ բանիւ վարդապետեաց,
 Այսօր գործով ըզծայրագոյն
 Եցոյց լինքեան զիսոնարհութիւն,
 Սպասաւորեալ հողեզինաց՝
 Այն որ անտեսն է հըեղինաց,

Տարեալ պաշտօն իւր ծտոալից,
Այն, որ պաշտին ի սրովքէից:
Եթէ տէրս, ասէ, էից
Եւ վարդապէտը բոլորից,
Զաշակերտացդ և զծառալից
Զոտը լուացի ի հնոյ աղտից.
Միմեանց և դուք համաբնութեամբ
Ցուցէք ըզնոյն խոնարհութիւն,
Բարձրացելոյն ի կործանումն
Եւ անկելոյ բնութեանդ կանգնումն:
Զոր մաքրեցեր յաւազանին
Մաքուր ձեռօք զոտը նոցին,
Եւ ուսուցեր խոնարհութեամբ
Յաղթող լինել շար հըպարտին.
Եւ զիմ լըւալ զտիղմըն մեղաց
Աղաչանօք սըրբոյ գընդին,
Եւ ըզգընացս ուղղեա զոտին՝
Խոնարհութեամբ ելիւք լերկինս:

V. Գ Ի Շ Ե Ր Ա Յ Ի Ն Ժ Ա Մ Ո Ւ

Առաւօտ լուսոյ
Արեգակն արդար,
Առ իս լոյս ծագեան:

Բըղիսումն ի Հօյէ,
Բըղիսեա ի հոգւոյս
Բան քեզ ի հաճոյս:

Գանձդ ողորմութեան,
Գանձիդ ծածկելոյ,
Գըտող զիս արա:

Դուռն ողորմութեան,
Դաւանողիս բաց,
Դասեցն վերնոցն:

Երբեակ միութիւն
Եղելոց խնամող
Եւ ինձ ողորմեա:

Զարթիր, Տէր օգնել,
Զարթո ըզթըմընեալ,
Զուարթնոց նըմանիլ:

Էդ Հալը անըսկիզբն,
Էակից Որդի,
Է միշտ սուրբ Հոգի.

Ընկալ զիս գըթած,
Ընկալ ողորմած,
Ընկալ մարդասէր:

Թագաւոր փառաց,
Թողութեանց տըւող,
Թո՛ղ ինձ ըզլանցանս:

Ժողովող բարեաց,
Ժողովեա և զիս
Ժողովս անդրանկաց:

Ի քէն, Տէր, Հայցեմ
Ի մարդասիրէդ՝
Ինձ բըժըշկութիւն:

Լէր կեանք մեռելոյս,
Լոյս՝ խաւարելոյս,
Լուծանող՝ ցաւոյս:

Խորհըրդոց գիտող,
Խաւարիս շնորհեան
Խորհուրդ լուսաւոր:

Ծընունդ Հօր ծոցոր,
Ծածկելոյս ստուերաւ
Ծագեա զլոյս փառաց:

Կենարար փըրկիչ,
Կեցն ըզմեռեալս,
Կանգնեան ըզգլորեալս:

Հաստեա հաւատով,
Հաստատեա յուսով,
Հիմնեցն սիրով:

Զայնիւս աղաշեմ,
Զեռօքս պաղատիմ,
Զիր բարեաց շնորհեա:

Ղամպարամբ լուսով,
Ղեկավար ճարտար,
Ղօղեալս ամբացն:

Ճառագայթ փառաց,
Ճանապարհ ինձ յուց,
Ճեպել ի լերկինս:

Միածինը Հօր,
Մոյծ զիս յառագաստ
Մաքուր հալսանեացդ:

Ցորժամ գաս փառօք
Ցահագին աւուրն,
Ցիշեա զիս, Քրիստոս:

Նորոգող հնութեանց,
Նորոգեա և զիս,
Նորոգ զարդարեա:

Ենորհատու բարեաց,
Ենորհեա զքաւութիւն,
Ենորհեա զթողութիւն:

Ուրախացն Տէր
Ոգույս փըրկութեամբ,
Ոլը վասն եմ ի սուգ:

Զար մըշակողին,
Զար սերմանց նորին
Զորացն զպլուղն:

Պարկնիչ բարեաց,
Պարզեա իմոց
Պարտեացս թողութիւն:

Զուր շնորհեա աչացս՝
Զերմ հեղուլ արտօսը
Զընջել ըզլանցանս:

Ոետինըդ քաղցու,
Ոամ հոգւոյս արբո՛,
Ոահ յո՛յց ինձ լուսով:

Սէր անուն Յիսուս,
Սիրով քով ճըմլեա
Սիրտ իմ քարեղէն:

Վասըն գըմթութեանդ,
Վասն ողորմութեանդ՝
Վերլաստին կեցն:

Տենչալւոյդ տեսլեամբ
Տնւր ինձ յագենալ,
Տէր Յիսուս Քրիստոս:

Րաբունդ երկնաւոր,
Րոտեա զաշակերտս
Րամից երկնայնոց:

Ցող արեան քո, տէր,
Ցողեա ի հոգիս,
Ցընծասցէ անձն իմ:

Իիւծեալըս մեղօք
Իիւծեալ աղաշեմ
Իիւսել ինձ բարիս:

Փըրկիչ բոլորից,
Փութա զիս փըրկել
Փորձութեանց մեղաց:

Քաւիչ յանցանաց,
Քաւեա զօրհնաբանս,
Քեզ երգել ըզփառս:

Ոըրքուհւոյ Աստուածածնին բարեխօսութեամբն
Ցիշեա Տէր և ողորմեա:

V. Ա. Պ Ս Ա Կ Ի ամենաշատին
Նայեա ի մեզ . . . և ալն:

Յաղթող և զնոր օրհնութիւն
Միշտ ի բարձունս երգեսցուք,
Թագաւորին Քրիստոսի
Հաւատացեալ ժողովուրդ:

Որ եկն ի լուսաւորել
Զընտրեալ սուրբ զեկեղեցի
Եւ պլսակեաց սուրբ խաչիւն
Նըմա ըզփառս երգեսցուք:

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սըըբոյ,
Այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:
Ալսօր և մեք տօնեսցուք
Զնաւակատիս սուրբ խաչին
Եւ փըրկողին մատուցուք
Փառք և պատիւ յաւիտեան:

Ուրախ լեր սուրբ եկեղեցի,
Քանզի Քրիստոս արքալն երկնից
Ալսօր պլսակեաց ըզքեզ խաչիւն իւրով
Եւ զարդարեաց զամուրըս քո
Սքանչելի փառօքն իւրովք:
Խընդա լոլժ գուստըը սիովսի,
Քանզի երկիւս երկիւք եղև

Ալսօր վերըստին քո նորոգմամբ
Եւ թագաւորն երկնաւոր
Հաճեցաւ բընակիլ ի քեզ:

Ընդ դասս երկնաւոր զօրացն
Վեր առեալ տօնեմք քեզ
Ալսօր զանդագար փառատըութիւն,
Ուրախ լեր հարսն անարատ
Անքըննին քո խորհըրդով:

Ո՛վ երտնելիդ ամենեցուն,
Տիեզերական իշխանութեամբ
Ընկալար ի Քրիստոսէ
Ըզմագ պարծանաց.

Ո՛վ թէ՛ռա մեծ թագաւոր,
Վասըն մեր բարեխօսեա
Առ թագաւորըն երկնաւոր:

Որ քոյին սուրբ աղօթիւքդ
Վանեցեր ըզթըշնամին,
Կոխելով ըզսատանալ՝

Ընդ երկնալինսըն դասեցար,
Ո՛վ թէ՛ռա մեծ թագաւոր,
Վասըն մեր բարեխօսեա
Առ թագաւորըն երկնաւորն:

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սըըբոյ,
Այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից.
ամէն:

Ուստի և մեք հաւատացեալքս
Տօնեմք բգքո յիշատակս,
Օրհնութիւն առաքելով
Ըզքեղ պրատկողին.
Ո՞վ Թէուրու մեծ թագաւոր,
Վասըն մեր բարեխօսեա
Առ թագաւորըն երկնաւորն:

Սիօնի որդիք զարթիք,
Հարսին լրւոյ տուք աւետիք,
Եթէ փեսան քո յարուցեալ
Յաղթեաց մահու իշխանութեամք
Գայ պըսակէ ըզքեղ փառօք,
Ե՛ ընդ առաջ պլըճնեալ զարդուք,
Երգեա երգ նոր յարուցելոյն՝
Նընջեցելոց կենաց պըտղոյն:

VII. ՆՆՁԵՑԵԱԼԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱԽՈՐՈՒԹԵԱՆ

Աշխարհ ամենայն	Գող եղէ մեղաց,
Առ իս նայեցեալ	Գըտող կորըստեան,
Ախտակից լերուք:	Գուք ինձ փորեցի:
Բանամ ըզչըրթունս,	Դաւեցի զանձն իմ,
Բարբառիմ լեզուաւս,	Դաւաճանեցի,
Բողոքեմ զանձնէս:	Դարտնացին գործեցի,
Տէր ողորմեա, տէր ողորմեա, տէր ողորմեա:*)	

*) Խւրաբանչիւր 2 առան վերջը կը կնքել:

Երբեմն էի լոլս
Եւ այժմ եմ իստար
Եւ բատուեր մահու:

Զի՞րդ պատմեցից
Զմիւ մեղաց իմոց,
Զի բազում են յոլժ:

Երկինք և երկիր
Եկալք ողբացէք
Եղիելի զանձն իմ:
Ընտրեցի ըզչարն,
Ընկալայ կամաւ
Ըզհովլըս մեղաց:

Տէր ողորմ. . .

Թաթաւիմ տըղմով,
Թաւալիմ ի մեզս,
Թօթափիլ չկարեմ:
Ժանտախտիւ լըցեալ,
Ժահահուտ եղէ
Ժամանակս բազումս:

Ի բաց մեկնեցալ
Ի սուրբ խորհըրդոց
Ի բարեաց գործոց:
Լաւ վարկաւ անձն իմ,
Լուսոյն հեռանալ,
Լինիլ ընդ խաւար:

Տէր ողորմ. . .

Խորհուրդը չարին
Խաբեն ըզհոգիս,
Խորասոյգ առնեն:
Ծածկեն անդընդօք,
Ծիծաղին գլորմամբս,
Ծանակ զիս առնեն:

Կամաւ կորացալ
Կարկամեալ անձամբ,
Կանգնիլ ոչ կարեմ:
Հուր մեղաց կիզող
Հըրդեհեաց որ իս
Հոգեոր բարիս:

Տէր ողորմ. . .

Զաղկեցալ մեղօք,
Զաղեցին տեսողք
Զանձրացաւ հոգիս:

Ղեղի դառնութեան
Ղօղեալ ի սիրտ իմ
Ղամպար իմ շեշաւ:

Տէր ողորմ. . .

Նաշակմամբ մեղաց
ճաշեցի ըզմահ
ձոխս աղքատացալ:

Մեռեալ եմ հոգւովս,
Մոլորեալ մրտօքս,
Միայն կամ մարմնովս:

Տէր ողորմ. . . .

Յորոգալթ մահու
Յորսողին անկայ,
Յաղթեցալ յախտից:
Նետից թշնամւոյն
Նըշաւակ եղէ
Նոր միշտ խոցոտիմ:

Շուրջ պատեալ դինեւ
Շունք բազումք եղեն՝
Շաղախին արեամբս:
Որս եղէ չարին,
Ուռկանաւ մեղաց
Որսացաւ զանձն իմ:

Տէր ողորմ. . . .

Զարաչար վրշտօք
Զարչարի անձն իմ
Զունիմ դադարումն:
Պարտապան գրտայ
Պարտուց յանցանաց
Պարտեալս. ի մեղաց:

Զանամ զըղջոնալ
Զեռանիմ գարձեալ,
Զեռնում հրով մեղաց:
Մարբի կոչեցալ,
Ուռկայ տնուանիմ
Մամկական վարուքս:

Տէր ողորմ. . . .

Սիրով ցանկութեան
Սաստիկ բարկութեամբ
Սիրտ իմ խոցեալ է:
Վիրօք յանցանաց
Վլշտանայ հոգիս,
Վարանեալ շըլիմ:

Տիրեցին ինձ չարք,
Տարտիր հանին
Տիրական գրրկացն:
Բարունւոյն բարւոյ
Բախճական ձայնին
Բոտինս ոչ լուայ:

Տէր ողորմ. . . .

Ցանկութիւն չարեաց

Ցանկալի դիմօք

Ցաւեցուց զաչս իմ:

Իիւրաքանչիւրոց

Իիւսմամբ խուռն ախտից

Իիւծեալ է հոգիս:

Փութացիր անձն իմ,

Փախչիլ ի չարեաց

Փափագիլ բարեաց:

Քեզ միշտ մերձ ծանիր,

Քուն մահու եկեալ

Քըննող դատաւոր:

Տէր ողորմ. . . .

Փառաց ի փառըս բարձրանան,

Աջակողմեանքըն վերանան,

Ցորժամ լըսեն զերանական

Չայն օրհնութեան ի քէն կոչման,

Նընջեցելոյս մեր լըսեցո

Զաստուածալին բարբառը քո,

Դասաւորեա ըզսա վերնոցն

Երդել քեզ զիառս ընդ զուարթնոցն:

Ի վերինն երուսաղէմ

Ի բնակարանըս հրեշտակաց,

Ուր Ենովք և Եղիաս

Կան ծերացեալ աղաւնակերպ

Ի դրախտին Եղեմական

Պայծառացեալ արժանապէս.

Ողորմած Տէր, ողորմեա

Հոգւոցըն մեր նընջեցելոց:

VIII. ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՄԱՂԹԱՆՔԻ

Այնազօր Աստուած

Եւ թագաւոր յաւիտենից,

Որ ի պատկեր քո երկնաւոր

Եւ աներևոյթ թագաւորութեանդ

Հաստատեցեր յերկրի թագաւոր

(զնիկօյայ Աղէքսանդրովիշն)

Ի կառավարել և ի պահպանել

Ըզքո ժողովուրդդ.

Պահեա ըզսա անսասան

Եւ անպարտելի:

Աղբիւր կենաց և պարգևիչ խաղաղութեան

Եւ զօրացուցիչ քոյոց ծառայից

Յաւել ըզկեանս խաղաղականս

Ի քէն պլսակելոյ արքալիս մերոյ

(նիկօյայ Աղէքսանդրովշի)

Եւ զօրացո ի թըշնամեաց պատերազմի՝

Ի փառս անուանդ

Եւ ի պայծառութիւն եկեղեցւոյ քում սըրբոյ,

Յորում փառաւորի անդադար

Տէրութիւնը քո:

Բարձրացո, Տէր, և փայլեցո

Գաւագան իշխանութեան սորա

Ընդ ամենայն ծագս երկրի.

Ընդարձակեա շառաւիդօք

Եւ հարտգատ ժառանգակցօք

Մինչև ի կատարած աշխարհի.

Ալև օրհնեա և պահպանեա զամենեսեան,

Որք ընդ իշխանութեամբ սորին ենթադրին,

Յորոց փառաւորի անդադար

Տէրութիւնը քո:

Թագաւոր երկնաւոր,

Զեկեղեցի քո անշարժ պահեա

Եւ զերկրապագուս անուանը քում

Պահեա ի խաղաղութեան:

IX. ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՂԹԱՆՔԻ

Միաբանեանդարբ սիրեցեակը . . .

Օրհնեալ է Աստուած (4 անգամ):

Հայր մեր . . . (Տես երես 23)

Միաբանեանդարբ իմաստութեամբ արբուհւոյ, . . .

Ա. մ է ն (5 անգամ):

Աստուած հըզօր Հայր գըթութեան,

Աղբիւր առատ ողորմութեան,

Պատճառ Որդւոյն անեղ ծնընդեան

Եւ սուրբ Հոգւոյն անհաս բըզիման՝

Ընդ որս մի տէր ի մի հրաման

Հաստիչ բոլոր եղելութեան,

Որով յաւէտ փառաբանի

Երբորդութիւնդ անճառելի:

Էջմիածինն ի Հօրէ և լոյս փառաց ընդ նըմա,
Չայնք հրնչեցին սանդարամետք յանդընդոց:
Տեսեալ ըզլոյս մեծ հայբապետին Գրիգորի
Պատմէր ցընծութեամբ հաւատացեալ արքային:
Եկայք շինեսցուք սուրբ ըզիսրանըն լուսոյ,
Քանզի ի սմա ծագեաց մեզ լոյս ի Հայաստան աշխարհի:

X. Ա.Ռ.Զ.Ն.ՈՒ.ԴԻ ԸՆԳՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ

Հրաշափառ Աստըւած և միշտ բարեխնամող,
Որ յառաջ գիտութեամբ ըզիլըկութիւն Հայաստանեալց
Ըսկըզբնաւորեալ ի պարթեական մեղապարտ ազգէն
Լուսաւորիչ մեզ շնորհեցեր:
Վասն որոյ բարեխօսութեամբ սորա, Փրկիչ, կեցն ըզմեզ
Ալժմ և ի քո ահաւոր գալըստեանն:

Հրաշալի զարմացմամբ երանելին սուրբ Գրիգոր
Զանտանելի ըզչարչարանս ի յանձն էառ.
Եւ երեքհնգօք ամօք ի մէջ թունաւորացն բնակէր
Սնդընդալին տանջանոքն ի վիլապին:
Վասն որոյ բարեխիւ. . . .

Հրաշագործ քո բանիւդ և մեծ ողորմութեամբ
Ելեալ բըժըշկէր ըզհարուածեալսն
Ի գիւաբաղիս սաստիցն երկըլպագուս առնելով
Զամենեսեան սուրբ Երրորդութեանդ:
Վասն որոյ բարեխիւ. . . .

Որդիդ Աստուած տէր և իշխան
Նըկարագիր Հօր էութեան,
Որ ըզալատկէր քո տիրական
Տեսեալ ի վիհըս կորշատեան
Զրհանդուրժեալ սէրդ անսահման
Մերժէր ըզնա ի յաւիտեան,
Ուստի և մեք փառաւորեմք
Հզսէր անունդ անճառելի:
Եւեր ի փալտըն մահարեր,
Յոր զիրրկական արիւնդ հեղեր,
Որով ըզմեզ ազատեցեր
Ի գերողէն և կեցուցեր,
Ի գերեզման մահու իջեր
Եւ զմահացեալսրն յարուցեր,
Ընդ որս և մեք փառաւորեմք
Զտնօրէնութիւնդ անճառելի:

Հոգիդ Աստուած՝ աղբիւր շնորհաց,
Առատարաշխ և միշտ գըթած
Եւ յաւիտեան:
Հզմալրը մեր պայծառաց,
Զմանկունս սորինք քւ զօրացն,
Հզհայրապետը մեր կեցն,
Եւ ի շնորհըս քո փայլեցն,
Ի փառըս սուրբ Երրորդութեան
Ալժմ և յաւէտ և յաւիտեան:

Ուրախ լեռ սուրբ եկեղեցի և այլն (Տես Երես 52)

Այսօր աստուածութիւնըն գուարճանայ
Նոր հաստատելով զերկիր.
Պարըք սուրբ փառաբանին զըւարթնոց
Եւ մեք ձայնիւ օրհնութեամբ
Զարդարեսցուք սուրբ ըգտօնս:

«Քրիստոս ի մէջ»-ից առաջ:

Սրիւ-Արք հաւատով... (Տես Ժամագիրք)

Վեր համբառնամք զայս ունելով
Եւ պաղատիմք զայս ասելով,
Հզմեղս մեր մի լիշեսցես,
Այլ գըթութեամբ քո քաւեսցես.
Հնդ հրեշտակացն օրհնեմք ըզքեզ
Եւ ընդ սըրբոց քոց տէր փառք քեզ:

XI ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ

Այսօր երկնալիքն ուրախացան
Հնդ երկրաւորացս նորոգումն,
Քանզի նորոգողն էից՝ Հոգին
Էց ի սուրբ վերնատունն,
Որով նորոգեցան դասը առաքելոցն:

Այսօր հողանիւթեայ բնութիւնս
Ցընծայ ընդ Հօր հաշտութեան,
Քանզի որ եբարձ գհոգին
Ի մարդկանէ զմարմին եղելոց
Դարձեալ վերըստին ըգնոյն պարգևե:

Այսօր մանկունք եկեղեցւոյ
Տօնեն ցընծութեամբ զգալուստ սուրբ Հոգւոյն,
Որով զարդարեցան ի զգեստս
Լուսափալս և գերապայծառս,
Երգեն ընդ սրովքեսն զերեքսըրբենին:

Մայր լուսոյն Մարիամ անհարսնացեալ
Որհնեալդ ի կանայս.

Զլուսն անըսառւեր յարդանզի կրեցեր
Օրհնեալդ ի կանայս.

Մի դադարիր վասն մեր բարեխօսել
Օրհնեալդ ի կանայս:

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սըրբոյ

Այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Ի տաճարի փառաց սրբութեան քո
Քեզ երգեն մանկունք,

Տուր սոցա զառատ քո կողորմութիւն:

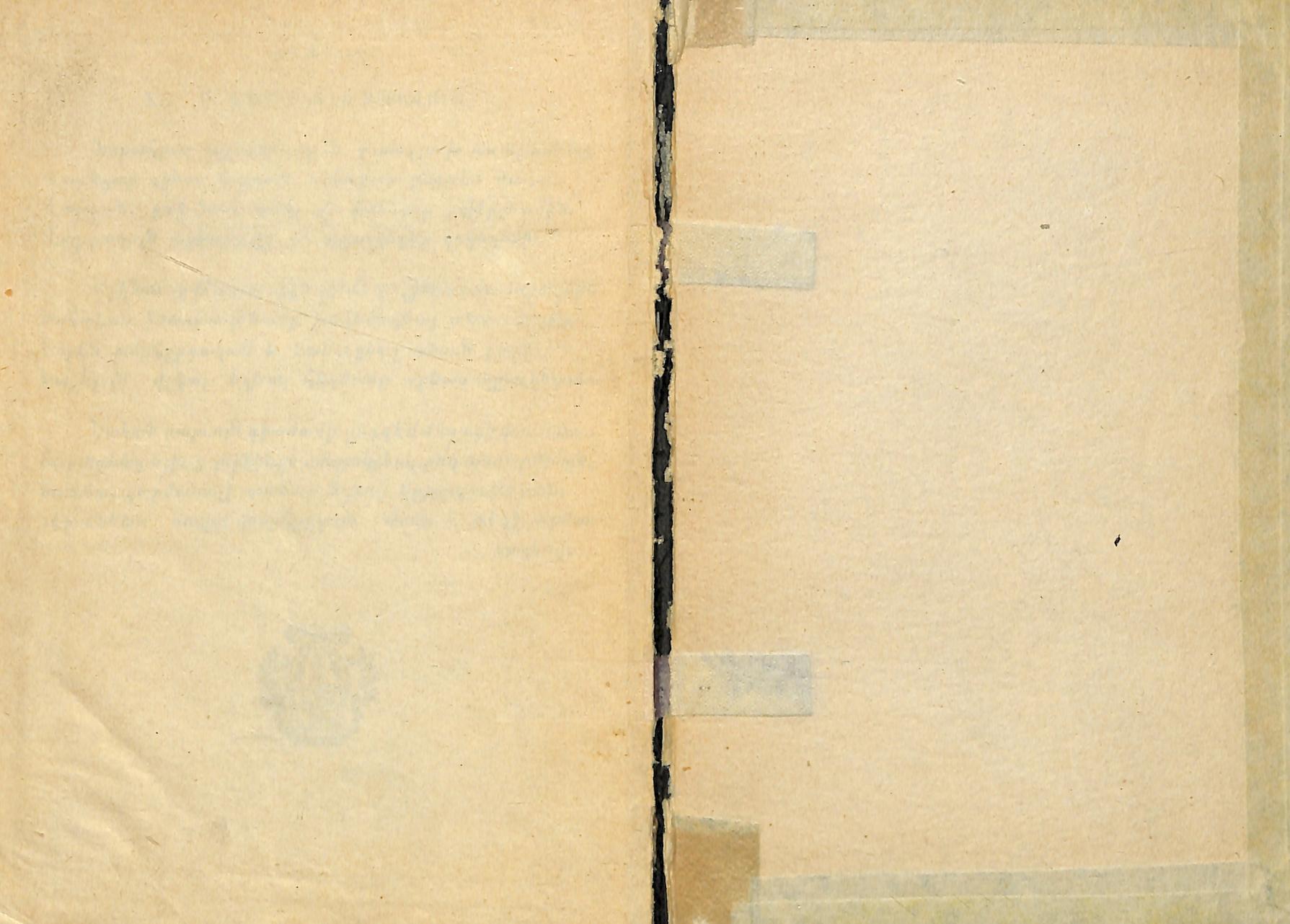
Ա. ՎԱՐԴԱՆԱՆՅ ԶՈՐԱՎԱՐՈՅ

Նորահըաշ պըսակաւոր և զօրագլուխ առաքինեաց,
Վառեցար զինու հոգւոյն արիաբար ընդդէմ մահու.
Վարդան, քաջ նահատակ, որ վանեցեր ըզթըշնամին,
Վարդագոյն արեամբըդ քո պըսակեցեր զեկեղեցի:

Երկնաւոր թագաւորին զինու յաղթեալ պատերազմին
Խոհական իմաստութեամբ խոհեմացեալ անձառապէս.
Խորէն խորհըրդական և ծանուցեալ անուն բարի,
Խաչելոյն վըկալ եղեալ հեղմամբ արեան պըսակեցաւ:

Եական բարւոյն դիտմամբ ընդդէմ մեղացն վառեցաւ,
Տարագնաց ելիւք յերկինըս պարակցեալ ընդ անմարմնոցն.
Տաճատ, զարմանալի տաճար եղեալ երրորդութեանն,
Տէրունեան սուրբ խորհըրդոյն տուն և տեղի աբժա-
նացեալ:

ЧУР

№ 9340